

29. april 2015

Axelborg, Axeltorv 3
1609 København V

T +45 3339 4000 E info@lf.dk
F +45 3339 4141 W www.lf.dk

Samfundsmæssige konsekvenser af vandområdeplaner

Highlights

- I et notat fra SEGES vurderes det, at nye vandområdeplaner kan medføre et samlet årligt tab for landbruget på ca. 1,2 mia. kr., samt en reduktion på 10 pct. i antal dyreenheder
- En beregning i ADAM viser, at sådanne omkostninger for landbruget vil medføre;
  - Tabt BNP på 7,0-8,4 mia. kr. årligt.
  - Årligt tab af fødevareeksport på 7,5-9,5 mia. kr.
  - Op mod 10.000 færre beskæftigede.

SEGES redegør i notatet "Økonomiske konsekvenser af vandområdeplaner" for de omkostninger, som dansk landbrug ville kunne få, hvis vandområdeplanernes udestående reduktionsmål på 6.200 tons kvælstof skal nås gennem restriktioner på markerne. Ifølge vandområdeplanerne vil et tværministerielt udvalg komme med oplæg til beslutning herom i anden halvdel af 2015.

Øgede omkostninger i landbruget er dog ikke kun til skade for de danske landmænd. Det vil også ligge hele samfundsøkonomien til last, da produktionen i landbruget er tæt forbundet med store dele af dansk økonomi.

Særligt husdyrproduktion har stor betydning for produktion og beskæftigelse i andre dele af den danske økonomi. Sagt med andre ord, hvis landmændene producerer færre råvarer, vil der også komme mindre produktion på de danske mejerier og slagterier, hvilket i sidste ende betyder færre fødevarer, der kan eksporteres til udlandet eller afsættes på det danske marked. Faldende produktion i forædlingsindustrien vil derudover give anledning til tab af arbejdspladser i en lang række andre brancher, der leverer input til forædlingsindustrien, herunder især bygge- og anlægsbranchen og forskellige serviceerhverv.

For at kunne udregne de samlede effekter af vandområdeplanerne, inkluderet effekter på tværs af erhverv og multiplikatoreffekter, benyttes den markøkonomiske model ADAM¹, hvori det er muligt at udregne en samlet samfundsøkonomisk effekt.

Det vurderes af SEGES, at de samlede omkostninger på markerne af nye vandområdeplaner vil beløbe sig til 1.153 mio. kr. årligt. Denne omkostning dækker kravene til ekstra efterafgrøder, randzoner samt tilpasningsomkostningerne til selve vandområdeplanerne uden for dyrkningsfladen.

Ovenstående omkostningsvurdering er den mindst byrdefulde af to scenarier omstillet i notat fra Seges. Årsagen hertil er, at landmændene kan benytte forskellige alternativer til at undgå udtagning af jord. Til at undgå braklægning er virkemidlerne bl.a. tidlig såning af vintersæd, skift fra vinterkorn til vårbyg med udlæg og skift fra majs til slætgræs.

¹ For yderligere information henvises til Danmarks statistiks afdeling for økonomiske modeller.

Til de direkte omkostninger på markerne skal lægges de omkostninger, som en øget udgift betyder for husdyrhold. Årsagen er, at for en række bedrifter med husdyrhold, vil tabet som følge af ændret dyrkningspraksis blive så stort, at bedriftens samlede økonomi vil komme i problemer. En eksakt vurdering af, hvor megen husdyrproduktion der ophører, er ikke mulig, men det er rimeligt at forvente en vis reduktion. I notat fra SEGES vurderes det, at det samlede antal af dyreenheder ville blive reduceret med 10 pct. svarende til 240.000 dyreenheder.

Husdyrproduktionen udgør jf. Danmarks Statistiks opgørelse af bruttofaktorindkomsten i landbruget, ca. 52 pct. af landbrugets samlede værdi af salgsprodukter. En reduktion af husdyrproduktion på 10 pct. svarer derfor til, at den samlede produktionsværdi reduceres med 5,2 pct. (10 pct. gange 52 pct.).

Fordeling af produktion i Landbrug og gartneri mv., 2014

	Produktion, mio.kr.	Andel af samlet salgsproduktion, pct.
Salgsprodukter, samlet	81.000	100
Husdyr produkter*	42.000	48
Andre produkter	39.000	52

Anm.: *Husdyr produkter dækker over produktionen af kvæg, svin og mælk. Alle tal er afrundet til hele mio. kr.

Kilde: Landbrug & Fødevarer pba. Danmarks Statistik, LBF1

Et årligt tab på 1.153 mio. kr. og en reduktion af antallet af dyreenheder med 10 pct. betyder, jf. beregning i ADAM, at den samlede BNP vil reduceres med 7,0-8,4 mia. kr. årligt, mens fødevarerexporten vil ligge på et niveau, der er 7,5-9,5 mia. kr. lavere.

En faldende landbrugsproduktion vil selvsagt betyde et mindsket behov for beskæftigede i landbrugssektoren, men produktionstabt vil også betyde tab af arbejdspladser i andre sektorer, herunder især forædlingsindustrien, der vil mangle råvarer, og service- og byggesektorerne, der begge leverer inputs til landbrugsproduktionen. Samlet vil den faldende produktion betyde et tab af op mod 10.000 beskæftigede.

Samfundsmæssigt tab hvis vandområdeplanernes udestående reduktionsmål nås gennem restriktioner på markerne, 2015-2017

	2016	2017	2018
---- Ændring i mio. kr., 2010-priser, ift. udgangsførløb ----			
BNP	-7.000	-8.400	-7.700
Eksport af fødevarer	-9.500	-7.500	-7.900
---- Ændring i 1.000 beskæftigede ift. udgangsførløb ----			
Beskæftigelse	-6	-9	-10

Kilde: Landbrug & Fødevarer pba. ADAM

Landbrug & Fødevarer

Axeltorv 3
1609 København V

T +45 3339 4000
F +45 3339 4141

E info@lf.dk
W www.lf.dk

Yderligere kontakt

Thomas Søby
Martin Mortensen

3339 4252 ths@lf.dk
3339 4472 mvm@lf.dk